

Minna Kailan päätoimittajakaudella Käypä hoito kiinnittyi vahvemmin osaksi Duodecimia

Vuosituhanen alussa toimintaa vakiinnutettiin ja kasvatettiin. Uuden päätoimittajan pöydällä olivat erityisesti Käyvän hoidon rahoitus sekä asema Duodecimin sisällä.

Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin nykyinen puheenjohtaja, professori **Minna Kaila** työskenteli Käyvän hoidon toisena päätoimittajana vuosina 2001–2003. Hoitosuosityö oli tullut hänelle tutuksi jo aiemmin – Kaila pestattiin vuonna 1997 osa-aikaiseksi Käypä hoito -toimittajaksi. Pian työ vei mennessään ja muuttui kokopäiväiseksi.

”Vuonna 2000 aloitin ensimmäisenä kokopäiväisenä toimittajana, enkä siksi oikein tahdo muistaa milloin aloitin päätoimittajana. Siirtymä meni niin mukavasti liukumalla. Teimme silloisen päätoimittaja **Marjukka Mäkelän** ja Käyvässä hoidossa edelleen työskentelevän **Marjo Lepistön** kanssa tiiviisti töitä yhdessä”.

Toimituksen arkea vuosituhanen vaihteessa Kaila muistelee lämmöllä. Työpäivät koostuivat menettelmien kehittämisestä ja toimituksen kokouksista. Verkostot olivat tuolloin pienemmät, mutta Käypä hoito haluttiin jo varhain linkittää osaksi kansainvälistä yhteistyötä. Mäkelä ja Kaila olivat mukana perustamassa hoitosuosituksen kansainvälistä *The Guidelines International Network* -verkostoa.

”Kun aloitin kokopäiväisenä toimittajana, Marjukka kertoi, että hänet oli kutsuttu kokoustamaan Ranskaan. Hän ei päässyt paikalle, mutta lähetti minut tilalleen. Muistan edelleen sen suuren luottamuksen, jota hän minulle osoitti.”

Hanketyöstä kohti toiminnan kasvattamista

Käypä hoito -toiminta käynnistyi Marjukka Mäkelän johdolla 1990-luvun puolivälissä hankkeena, jonka tavoitteena oli kehittää lääkärin työn laatua. Toiminnan ”hankemaisuus” näkyi vielä selvästi Minna Kailan päätoimittajakaudella. Töitä tehtiin pienellä porukalla ja rahoitus saatiin sairaanhoito-

piireiltä. Myös Käyvän hoidon asema Duodecimin sisällä oli erilainen kuin nykyisin.

”Olimme omassa rauhassa ja etäällä Duodecimista. Silloin esimerkiksi hallituksen pöytäkirja ei kuulunut päätoimittajalle. Monesti luin pöytäkirjaa ja ajattelin, että taas ne ovat puhuneet Käyvästä hoidosta. Niihin keskusteluihin ei päässyt osalliseksi.”

Kailan päätoimittajakauden edetessä Käyvän hoidon rahoitus nousi ja toimintaa kasvatettiin. Hoitosuosukset olivat tuolloin jo varsin tunnettuja. Myös toimitilat kävivät nopeasti pieniksi. Yksi palkatuista uusista toimittajista oli nykyinen päätoimittaja **Jorma Komulainen**.

”Rahoitus kasvoi ja se oli hauska ja iloinen asia, mutta toi mukanaan myös haasteita: mistä saadaan uusia tekijöitä ja miten tilat riittävät, kun väkeä palkataan lisää. Jaoimme Marjon kanssa silloin huoneen Duodecimin viidennessä kerroksessa, nykyisen D-studion tiloissa.”

Rahoituksen ja toimitilakysymyksen lisäksi Kaila muistaa kolmannenkin haasteen, joka näin etätö-aikakaudella voi tuntua erikoiselta:

”Asuin Tampereella ja työ oli Helsingissä. Moderni hybridityö ei silloin ollut lainkaan itsestään selvä asia, se ei ollut normaalia. Muistan useita mainioita keskusteluja, joissa kummasteltiin voiko etänä edes työskennellä”.

Toimiva ryhmädynamiikka on avain suositustyön edistymiseen

Kun Minna Kaila vertaa nykyarkea omaan päätoimittajakauteensa, yksi keskeinen muutos liittyy hoitosuosituksen ympärillä käytävään keskusteluun. Se, miten ja missä Käypä hoito -suosituksista keskustellaan, on muuttunut paljon reilussa kahdessakymmenessä vuodessa.

”Silloin ei ollut viestinnän hämmentävää salamanopeutta ja aggressiota. Suosituksista viestittiin rauhallisempia kanavia pitkin, eikä esimerkiksi somea ollut: Duodecim-lehden, koulutustapahtumien

Minna Kaila on seurannut ilolla, miten sitoutuneesti Käypä hoidon väki on vuosien aikana tehnyt kehittämistyötä ja ollut mukana kansainvälisissä verkostoissa.

ja verkkosivujen kautta, muistaakseni lähetimme ihan kirjepostiakin.”

Silti monet asiat ovat pysyneet samanlaisina, kuten ihmisten kanssa työskentely, kuuntelemisen tärkeys ja hoitosuositusryhmän toiminnan tukeminen. Työryhmä tarvitsee toimiakseen riittävästi eri kulmista ajattelevia asiantuntijoita, mutta sen tulee pystyä yhteistyöhön.

”Oli erityisen opettavaista havaita, miten tärkeää hoitosuositusryhmän kokoaminen on. Vuorovai-
kutustaidot ja toisen arvostaminen ovat oleellisia. Jos syntyy ryhmä, jossa yksi on omassa nurkassaan ja huutelee sieltä ikäviä, on mahdotonta edetä.”

Kuten parikymmentä vuotta sitten, Kaila toivoo, että myös jatkossa hoitosuosituksia tehdään aiheista, joista on koottavissa riittävä tieteellinen näyttö. Näyttöön perustuvien suositusten lisäksi Käypä hoito -toimitus julkaisee konsensusuosituksia, joiden avulla on mahdollista käsitellä aiheita, joista ei ole saatavilla riittävästi tutkimustietoa. Konsensusmenetelällä laadittu suositus eroaa perinteisestä siten, että aiheen ympäriltä kerätään laaja asiantuntijapooli ja kirjoittajaryhmä.

”Ilman tutkitun tiedon kriittistä arviointia, hoitosuosituksien hyvin kuvattuja ja hyvin kehitettyjä menetelmiä ei näyttöön perustuvia hoitosuosituksia voi laatia. Lääketiede on Käypä hoito -suositusten kova ydin. Menetelmällinen pätevyys ja osaaminen näkyy myös konsensusuosituksissa.”

Aloitteet Käypä hoidon asemasta kantoivat hedelmää

Miten Minna Kailan päätoimittajakausi on vaikuttanut Käypä hoito -toimintaan? Hetken mietittyään hän mainitsee kaksi asiaa: onnistuneet rekrytoinnit ja se, että Käypä hoito on nykyään vahvemmin osa Duodecimia.

”Tähän on vaikea vastata, koska työtä tehtiin yhdessä muiden kanssa. Ehkä onnistuneet ja pitkäaikaiset rekrytoinnit ovat se pitkäjänteisin panos. Niitäkään en tosin tehnyt yksin. Lisäksi pöydälläni oli tuolloin Käypä hoidon asema Duodecimin sisällä.”

Kaila jatkoi päätoimittajapestin jälkeen vielä kolme vuotta Käypä hoito -johtoryhmän puheenjohtajana. Se raportoi työstään verkostovaliokunnalle. Hänen aloitteestaan johtoryhmä lakkautettiin ja yksikkö siirrettiin suoraan verkostovaliokunnan alaisuuteen. Kailan ehdotuksesta päätoimittaja sai myös lopulta läsnäolo-oikeuden Duodecimin hallituksessa.

”On ollut hienoa nähdä, miten Käypä hoito on nyt selkeästi osa Duodecimia, yksi meidän ydintoimintojamme. Lisäksi olen seurannut ilolla, miten hyvin ja sitoutuneesti Käypä hoito -väki on vuosien aikana tehnyt kehittämistyötä ja ollut mukana kansainvälisissä verkostoissa. Nyt ollaan juhlistamassa jo pyöreitä, kun Käypä hoito täyttää 30 vuotta. Ja se on mahtava juttu!”

Teksti: NIINA MYLLYS